

MEDION

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)
2005. október 6. *

A C-120/04. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a l'Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország) a Bírósághoz 2004. február 17-én érkezett, 2004. március 5-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Medion AG**

és

a **Thomson multimedia Sales Germany & Austria GmbH**

között folyamatban levő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, C. Gulmann (előadó), R. Schintgen,
G. Arestis és J. Klučka bírák,

* Az eljárás nyelve: német.

főtanácsnok: F. G. Jacobs,
hivatalvezető: K. Sztranc tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. április 14-i tárgyalást követően,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Medion AG képviselőjében P.-M. Weisse Rechtsanwalt és T. Becker Patentanwalt,
- a Thomson multimedia Sales Germany & Austria GmbH, képviselőjében W. Kellenter Rechtsanwalt,
- az Európai Közösségek Bizottsága képviselőjében T. Jürgensen és N. B. Rasmussen, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának 2005. június 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatali kérelem tárgya a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv (HL 1989. L 40., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 92. o., a továbbiakban: irányelv) 5. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmezése.

- 2 Ezt a kérelmet a Medion AG (a továbbiakban: Medion) és a Thomson multimedia Sales Germany & Austria GmbH (a továbbiakban: Thomson) közötti jogvita keretében nyújtották be, amelynek tárgya a Medion „LIFE” lajstromozott védjegyének a Thomson általi, THOMSON LIFE összetett megjelölésben történő használata.

Jogi háttér

- 3 Az irányelv tizedik preambulumbekzdése a lajstromozott védjegy által nyújtott oltalommal kapcsolatban az alábbiakat mondja ki:

„[...] a lajstromozott védjegy által nyújtott oltalom – amelynek rendeltetése különösen annak biztosítása, hogy a védjegyet hordozó áru vagy a védjegy alatt nyújtott szolgáltatás a védjegyjogosulttól származik – a védjegy és a megjelölés, valamint az érintett áruk vagy szolgáltatások azonossága esetén feltétlen; [...] az oltalom a megjelölés és a védjegy, valamint az érintett áruk vagy szolgáltatások hasonlósága esetére is kiterjed; [...] az összetéveszthetőséggel összefüggésben a hasonlóság fogalmát értelmezni szükséges; [...] az összetéveszthetőség, amelynek értékelése számos tényezőtől – különösen a védjegy piaci ismertségétől, attól a képzettársítástól, amelyet a használt vagy a védjegyként lajstromozott megjelölés előidézt, valamint a védjegy és a megjelölés közötti, valamint a velük megjelölt áruk vagy szolgáltatások közötti hasonlóság mértékétől – függ, az oltalom szempontjából különös feltételt képez; [...]”.

- 4 Az irányelv 5. cikke (1) bekezdésének b) pontja a következőképpen szól:

„A védjegyo ltalom a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít. A kizárólagos jogok alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ

[...]

b) olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók a védjeggyel összetéveszhetnek a megjelölés és a védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint az érintett áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; az összetéveszhetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzettársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a korábbi védjegyhez.”

5 Ezt a rendelkezést a német jog is átvette a védjegyek és egyéb megkülönböztető megjelölések védelméről szóló, 1994. október 25-i törvény (Markengesetz) 14. cikke (2) bekezdésének 2. pontjában (BGBl. 1994. I, 3082. o.).

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

6 A Medion jogosultja Németországban a LIFE védjegynek, amely 1998. augusztus 29-én került lajstromozásra szórakoztató-elektronikai készülékek vonatkozásában. E társaság évente több milliárdos üzleti forgalmat bonyolít ezen áruk gyártása és forgalmazása területén.

7 A Thomson világviszonylatban a szórakoztató-elektronikai szektor egyik vezető csoportjához tartozik. Egyes áruit a „THOMSON LIFE” megnevezéssel ellátva forgalmazza.

8 2002 júliusában a Medion védjegybitorlás miatt keresetet nyújtott be a Landgericht Düsseldorfhoz. Keresetében azt kérte, hogy a Bíróság tiltsa el a Thomson-t a „THOMSON LIFE” megjelölés használatától egyes szórakoztató-elektronikai készülékek vonatkozásában.

- 9 A Landgericht Düsseldorf elutasította a keresetet, mivel úgy ítélte meg, hogy nem áll fenn az összetévesztés veszélye a LIFE védjeggyel.
- 10 A Medion fellebbezést nyújtott be az Oberlandesgericht Düsseldorf előtt. Ebben arra kérte a Bíróságot, hogy tiltsa el a Thomson-t a „THOMSON LIFE” megjelölés használatától televíziókészülékek, kazettás magnók, CD-lejátszók és HI-FI tornyok vonatkozásában.
- 11 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a jogvita megoldása attól a kérdéstől függ, hogy az irányelv 5. cikke (1) bekezdése b) pontjának alkalmazásában fennáll-e az összetévesztés veszélye a LIFE védjegy és a „THOMSON LIFE” összetett megjelölés között.
- 12 A kérdést előterjesztő bíróság arra hivatkozik, hogy a Bundesgerichtshof aktuális, a „Prägetheorie” elméletből (a keltett benyomás elmélete) merítő ítélkezési gyakorlata értelmében a vitatott megjelölés hasonlóságának értékeléséhez a két megjelölés mindegyikének együttes benyomását kell alapul venni, és tanulmányozni, hogy az azonos rész az összetett megjelölésre olyan mértékben jellemző-e, hogy a többi összetevő nagyban háttérbe szorul a megjelölés által keltett együttes benyomásban. Nem állapítható meg összetéveszthetőség, ha az azonos elem csupán hozzájárul az összbenyomáshoz. Kevésbé lényeges, hogy a megismételt védjegy megőrizte-e autonóm, megkülönböztető pozícióját („kennzeichnende Stellung”) az összetett megjelölésen belül.
- 13 Az Oberlandesgericht álláspontja szerint az ügyben szereplő áruk szektorában a szokásos megnevezés szerint első helyen a gyártó nevét tüntetik fel. Pontosabban, az alapügyben a gyártó neve „THOMSON” lényeges módon hozzájárul a „THOMSON LIFE” megjelölés együttes benyomásához. A „LIFE” elemhez kapcsolódó átlagos megkülönböztető képesség nem elégséges annak megakadályozásához, hogy a „THOMSON” gyártó neve hozzájáruljon a megjelölés együttes benyomásához.

- 14 A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor megállapítja, hogy a Bundesgerichtshof aktuális ítélkezési gyakorlata vitatott. Az elmélet egy része más elképzelést támaszt alá. Ez utóbbi inkább a Bundesgerichtshof korábbi ítélkezési gyakorlatával egyezik meg, amennyiben álláspontja szerint az összetéveszthetőség ott állapítható meg, ahol az azonos rész önálló megkülönböztető pozícióval bír a vitatott megjelölésben, ez utóbbiban nem halványul el, és nem szorul olyan mértékben háttérbe, hogy alkalmatlanná váljék a lajstromozott védjegy emlékképének felidézésében.
- 15 Az Oberlandesgericht arra hivatkozik, hogy ha ezt az elméletet alkalmaznánk az alapügyben, akkor el kellene ismerni az összetévesztés veszélyének fennállását, mivel a LIFE védjegy önálló megkülönböztető pozíciót foglal el a „THOMSON LIFE” megjelölésen belül.
- 16 A kérdést előterjesztő bíróság kifejezetten azt szeretné tudni, hogy a megjelölések által keltett összbenyomáson alapuló kritérium alkalmazásában hogyan lehet megakadályozni, hogy harmadik személy kisajátítsa a lajstromozott védjegyet oly módon, hogy saját vállalkozása megnevezését hozzáteszi.
- 17 Ezen összefüggésben az Oberlandesgericht Düsseldorf úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és a következő kérdést terjeszti a bíróság elé előzetes döntéshozatal céljából:

„[Az irányelv] 5. cikk[e] (1) bekezdésének b) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a közönség tudatában – az adott megjelöléssel ellátott áruk vagy szolgáltatások azonossága esetén – akkor is fennáll az összetévesztés veszélye, ha valamely régebbi – átlagos megkülönböztető képességgel bíró – szóvédjegy ismétlődik harmadik személy későbbi összetett szóvédjegyében vagy szóelemeket tartalmazó szó/ábrás megjelölésében oly módon, hogy a régebbi védjegyet megelőzi a harmadik személy vállalkozásának megnevezése, és noha önmagában nem kelti az összetett megjelölés összbenyomását, azért azon belül megőrzi önálló megkülönböztető pozícióját?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 18 Kérdésével az előzetes döntéshozatalra utaló bíróság lényegében azt kívánja tudni, hogy az irányelv 5. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy fennállhat-e az összetévesztés veszélye a vásárlóközönség tudatában az áruk vagy szolgáltatások azonossága esetén, ha a vitatott védjegy szóösszetétel, amely egyrészt harmadik személy vállalkozásának megnevezéséből, másrészt a bejelentett védjegyből áll, amely átlagos megkülönböztető képességgel bír, és amely, noha önmagában nem kelti az összetett megjelölés összbenyomását, azért azon belül megőrzi önálló megkülönböztető pozícióját.

A Bírósághoz előterjesztett észrevételek

- 19 A Medion és az Európai Közösségek Bizottsága azt javasolják, hogy a Bíróság igennel válaszoljon a feltett kérdésre.
- 20 A Medion vitatja a „Prägetheorie”-t. Az ugyanis lehetővé tenné a lajstromozott védjeggyel való visszaélést egyszerűen valamely gyártó nevének a védjegyhez történő hozzátételével. A védjegy ilyen használata ellentétben állna annak árueredet-megjelölő funkciójával.
- 21 A Bizottság arra hivatkozik, hogy az alapügyhöz hasonló körülmények esetén az összetett megjelölésben használt két szó egyenértékű. A „LIFE” szónak nincs teljesen alárendelt szerepe. Mivel így nem kizárólag a „THOMSON” megnevezés uralja az összetett megjelölés összbenyomását, az összetett megjelölés és a lajstromozott védjegy hasonló az irányelv 5. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében. Tehát megállapítható az összetéveszthetőség annál is inkább, mivel a két vállalkozás azonos árukat kínál.

- 22 A Thomson azt javasolja, hogy a Bíróság nemmel válaszoljon a kérdésre. A Thomson az irányelv Prägetheorie-nak megfelelő értelmezését támogatja. Az alapügyben vitatott megjelölést nem lehet összetéveszteni a Medion védjegyével, mivel a „THOMSON” elemet, a gyártó nevét is magában foglalja, amely ugyanolyan jelentőséggel bír, mint a védjegyet alkotó másik elem. A „LIFE” szó csupán az értékesítési kör egyes áruinak jelölésére szolgál. Mindenesetre kizárt, hogy a „LIFE” elem lenne domináns a „THOMSON LIFE” megnevezés által keltett összbenyomásban.

A Bíróság válasza

- 23 A védjegy alapvető rendeltetése annak biztosítása, hogy a védjegyet hordozó áru vagy a védjegy alatt nyújtott szolgáltatás a védjegyjogosulttól származik, lehetővé téve ezáltal ezen áru vagy szolgáltatás összetévesztés nélküli megkülönböztetését egyéb eredetű áruktól vagy szolgáltatásoktól (lásd többek között a Bíróság C-39/97. sz. Canon-ügyben 1998. szeptember 29-én hozott ítéletének [EBHT 1998., I-5507. o.] 28. pontját és a C-371/02. sz., Björnekulla Fruktindustrier ügyben 2004. április 29-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-5791. o.] 20. pontját).
- 24 Az irányelv tizedik preambulumbekzdése kiemeli, hogy a lajstromozott védjegy által nyújtott oltalom rendeltetése annak biztosítása, hogy a védjegyet hordozó áru vagy a védjegy alatt nyújtott szolgáltatás a védjegyjogosulttól származik, továbbá a védjegy és a megjelölés, valamint az érintett áruk vagy szolgáltatások azonossága esetén az oltalom szempontjából különös feltételt képez.
- 25 Az irányelv 5. cikke (1) bekezdése b) pontjának így az a rendeltetése, hogy akkor kerüljön alkalmazásra, ha védjeggyel megjelölt áruk vagy szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt a vásárlóközönség tudatában fennáll az összetévesztés veszélye.

- 26 Ezen rendelkezés alkalmazásában összetéveszthetőséget okozhat az, ha a közönség azt hiheti, hogy a szóban forgó áruk vagy szolgáltatások ugyanattól a vállalkozástól, vagy egyébként gazdaságilag egymással kapcsolatban álló vállalkozástól származnak (lásd többek között a Bíróság C-342/97. sz., Lloyd Schuhfabrik Meyer ügyben 1999. június 22-én hozott ítéletének [EBHT I-3819. o.] 17. pontját).
- 27 A közönség tudatában levő összetéveszthetőséget átfogóan kell értékelni, figyelembe véve az ügy valamennyi releváns tényezőjét (lásd a Bíróság C-251/95. sz. SABEL-ügyben 1997. november 11-én hozott ítéletének [EBHT 1997., I-6191. o.] 22. pontját; a Lloyd Schuhfabrik Meyer ítélet [hivatkozás fent] 18. pontját és a C-425/98. sz., Marca Mode ügyben 2000. június 22-én hozott ítélet [EBHT I-4861. o.] 40. pontját, valamint a közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i 40/94/EK tanácsi rendelet (HL 1994. L 11, 1. o., magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 146. o.) 8. cikke (1) bekezdésének b) pontja kapcsán, amelynek szövegezése lényegében azonos az irányelv 5. cikke (1) bekezdésének b) pontjával, a Bíróság C-3/03. P. sz., Matratzen Concord kontra OHIM ügyben 2004. április 28-án hozott végzésének. [EBHT 2004., I-3657. o.] 28. pontját).
- 28 Ahogyan az az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, az összetéveszthetőség átfogó értékelésének – a jogvita tárgyát képező védjegyek vizuális, hangzásbeli és fogalmi hasonlósága tekintetében – az ezek által keltett összbeművészen kell alapulnia, figyelembe véve különösen azok megkülönböztető és domináns elemeit. A védjegyek átlagfogyasztó általi észlelése döntő szerepet játszik az összetéveszthetőség átfogó értékelésénél. Az átlagfogyasztó rendszerint egészében érzékeli a védjegyet, és nem vizsgálja egyenként a részleteit (lásd többek között a SABEL-ítélet [hivatkozás fent] 23. pontját és a Lloyd Schuhfabrik Meyer ítélet [hivatkozás fent] 25. pontját, valamint a Matratzen Concord kontra OHIM végzés [hivatkozás fent] 29. pontját).
- 29 Az összetévesztés veszélyének fennállása vizsgálatának keretében két védjegy közötti hasonlóság értékelése nem vezethet oda, hogy az összetett védjegynek csupán az egyik alkotóeleme kerüljön figyelembevételre és összehasonlításra a másik védjeggyel. Ellenkezőleg, ezt az összehasonlítást a kérdéses védjegyeket megvizsgálva kell elvégezni, mindegyiket egészében tekintve, ez azonban nem jelenti azt, hogy az összetett védjegy által az érintett fogyasztókban keltett összbeművés szempontjából bizonyos körülmények esetén ne lehetne meghatározó a védjegy egy vagy több alkotóeleme (lásd a Matratzen Concord kontra OHIM végzés [hivatkozás fent] 32. pontját).

- 30 Ugyanakkor, túl azon a szokásos eseten, amikor az átlagfogyasztó egészként érzékeli a védjegyet, és azon körülmény ellenére, hogy az összbenyomásban meghatározó lehet valamely összetett védjegyet alkotó egy vagy több alkotóelem, egyáltalában nem kizárt, hogy különös esetben valamely korábbi védjegy, amelyet harmadik személy valamely, saját vállalkozása megnevezését magában foglaló összetett védjegyben használ, megőrizze önálló megkülönböztető pozícióját az összetett megjelölésben anélkül, hogy ennek meghatározó elemét alkotná.
- 31 Ebben az esetben az összetett megjelölés által keltett összbenyomás a vásárlóközönségben azt a látszatot kelthetné, hogy a szóban forgó áruk vagy szolgáltatások legalábbis gazdaságilag egymással kapcsolatban álló vállalkozástól származnak, amely esetben az összetévesztés veszélyének fennállását meg kellene állapítani.
- 32 Az összetévesztés veszélye fennállásának megállapítását nem lehet ahhoz a feltételhez kötni, hogy az összetett megjelölés által keltett összbenyomásban a korábbi védjegy alkotta rész a domináns.
- 33 Ha ilyen helyzet lenne előírva, a korábbi védjegy jogosultját megfosztanák az irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében foglalt kizárólagos jogától akkor is, ha ezen védjegy az összetett megjelölésben belül megőrizné önálló megkülönböztető pozícióját, de ezen pozíció nem lenne domináns.
- 34 Ez az eset állna fel például, ha valamely jó hírnévnek örvendő védjegy jogosultja összetett megjelölést hozna létre ezen védjegy, valamint valamely jó hírnévnek nem örvendő korábbi védjegy összetételéből. Ugyancsak ez lenne a helyzet, ha az összetett megjelölés ezen védjegyből és valamely jó hírnévnek örvendő kereskedelmi névből áll. Ilyenkor ugyanis az összbenyomásban, leggyakrabban az összetett megjelölésben foglalt jó hírnévnek örvendő védjegy vagy a jó hírnévnek örvendő kereskedelmi név lenne meghatározó.

- 35 Így, ellentétben a közösségi jogalkotónak az irányelv tizedik preambulumbekkezdésében kifejezett szándékával, annak biztosítása, hogy a védjegyet hordozó áru vagy a védjegy alatt nyújtott szolgáltatás a védjegyjogosulttól származik, nem lenne biztosítva, még ha ezen védjegy meg is őrizte önálló megkülönböztető pozícióját az összetett megjelölésen belül.
- 36 El kell tehát ismerni, hogy az összetéveszthetőség megállapítása tekintetében az szükséges, hogy a korábbi védjegy által megőrzött megkülönböztető pozíció által a vásárlóközönség ugyancsak ezen védjegy jogosultjának tulajdonítsa az összetett megjelölést hordozó áruk vagy szolgáltatások eredetét.
- 37 Ennélfogva az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az irányelv 5. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy a közönség tudatában akkor is fennáll az összetévesztés veszélye az áruk vagy szolgáltatások azonossága esetén, ha a vitatott megjelölés egyrészt harmadik személy vállalkozásának megnevezése, másrészt a lajstromozott, átlagos megkülönböztető képességgel bíró védjegy – noha önmagában nem kelti az összetett megjelölés összbenyomását, azért azon belül megőrzi önálló megkülönböztető pozícióját – egymás mellé helyezése révén jön létre.

A költségekről

- 38 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban levő eljárás egy szakaszát képezi, e bíróság dönt a költségek viseléséről. A Bíróság elé terjesztett észrevételekkel kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv 5. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy a közönség tudatában akkor is fennáll az összetévesztés veszélye, az áruk vagy szolgáltatások azonossága esetén, ha a vitatott megjelölés egyrészt harmadik személy vállalkozásának megnevezése, másrészt a lajstromozott, átlagos megkülönböztető képességgel bíró védjegy – noha önmagában nem kelti az összetett megjelölés összbenyomását, azért azon belül megőrzi önálló megkülönböztető pozícióját – egymás mellé helyezése révén jön létre.

Aláírások